

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA 1. ROK, 2020.

DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKA SAVJETNICA: Morana Ikić Komljenović

KATEGORIJA: POTICANJE PROIZVODNJE DUGOMETRAŽNIH I KRATKOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH FILMOVA – rok 7. travnja 2020.

Na javni poziv u 1. roku u kategoriji proizvodnje, razvoja scenarija i razvoja projekata prijavljeno je sveukupno **85 projekata**. Jedan je projekt diskvalificiran pri samoj prijavi, a dva naknadnim uvidom u dokumentaciju. Ukupno je razmatrano **82 projekta**. Dva su projekta povukla svoju prijavu tijekom evaluacije.

U kategoriji razvoja scenarija pristiglo je **29 projekata**, a u kategoriji razvoja projekata **16 projekata**. U kategoriji poticanja proizvodnje kratkometražnih filmova pristiglo je **20**, a u kategoriji proizvodnje dugometražnih filmova isto **20** prijava. Prijave su stigle od **44 produkcijske kuće**.

Projekti pristigli na ovaj poziv većinom su usmjereni na prikaz povijesnih zbivanja (kroz osobne priče, analize, ali i portrete). Portreti osoba i povijesni prikazi sportskih, kulturnih i društvenih grupa, čini mi se, zaokupljaju pažnju autora. Biografski filmovi značajno se međusobno razlikuju. Prevladavaju, nažalost, televizijski portreti, ali prijavljeno je i nekoliko kreativnih i inovativnih projekata. Ne mislim da su koncepti koji se oslanjaju na klasičnu televizijsku formu manje vrijedni, ali ih suha zanatska korektnost i nedostatak autorskog potpisa udaljuju od fokusa javnih poziva Hrvatskog audiovizualnog centra, a to je potpora umjetničkim i autorskim filmovima. Sve ostalo spada u kreativno područje koje bi trebala podržati javna televizija.

U kategoriji razvoja scenarija tek se par projekata bavi aktualnim društvenim temama. Začuđujuće, tek 1 aktualnom epidemijom COVID-19 i 1 zagrebačkim potresom. Većina pristiglih projekata, opet, donosi portrete i povijesne prikaze osoba i grupa te neke značajne povijesne događaje. Dosta se projekata bavi temom roditeljstva, obrazovanja i odgoja.

U kategoriji razvoja projekata pristiglo je nekoliko iznimno kvalitetno pripremljenih koji obrađuju aktualni društveni trenutak u Hrvatskoj i svijetu te zastupaju važne, podzastupljene, društveno-aktualne i socijalne teme, a sve kroz jasan autorski koncept. Ti su projekti duboko promišljeni i već sad je vidljiv njihov potencijal za uspješnu nacionalnu, ali i međunarodnu distribuciju.

U kategoriji poticanja proizvodnje dugometražnih i kratkometražnih filmova pristiglo je desetak prijava autora i autorica koji su debitanti u kategoriji. Nekima od njih to je prvi film uopće. Bez obzira na manjak iskustva, mogu istaknuti, većina je tih projekata svježih i promišljenih te u sebi nose snažnu autorsku viziju. Redateljske koncepcije su razigrane, a dramaturgije dobro strukturirane te možemo očekivati kvalitetne filmske naslove. Neki od pristiglih filmova u ovoj kategoriji iznimno kreativno i sinergijski koriste igrano-dokumentarne elemente u alternaciji s animacijama, kreativno postavljaju arhiv kao važan element u pričanju filmske priče te dodatno obogaćuju dojam umjetničke kompleksnosti i odvažnosti u obradi teme.

Pozitivnim ocjenjujem trend postupne izgradnje zdrave strukture za proizvodnju filma. Pa je tako, od svih prijavljenih projekata za poticanje proizvodnje, značajan broj ranije ostvario potpore za razvoj projekta i/ili scenarija. Smatram da je izuzetno važno ulagati u razvojne faze projekata, promišljati

kreativne aspekte filma, analizirati produkcijsko i distributivno okruženje, ispitivati i modificirati strategije te ne brzati u produkciju.

ODABRANI PROJEKTI:

PROIZVODNJA KRATKOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. BITI U RODU S JOHNOM MALKOVICHEM, redatelj i scenarist: Luka Mavretić, producentica: Anita Juka, produkcija: Četiri film d.o.o.

Ova gorko-slatka humoristična drama ima elemente filma ceste (potraga za rodbinskom vezom sa poznatim holivudskim glumcem Johnom Malkovichem). Priča koju projekt predlaže jest zanimljiva i topla, onakva kakva ima potencijala za emotivnu mobilizaciju publike. Priča u sebi nosi motivaciju s kojom se može poistovjetiti velik broj gledatelja/ica; sa željom za pripadanjem i povezivanjem (baš kao i što se autor ima potrebu povezati s očevom stranom obitelji). Redateljski pristup temi je ležeran i kreativan, ali opet posjeduje emociju koja nije jednostavna ni laka.

2. KRIVI KOTARI, redateljica i scenaristica: Melita Vrsaljko, producentice: Tena Gojić i Tena Trstenjak, produkcija: Dinaridi film d.o.o.

Predloženi projekt punokrvni je autorski poetski dokumentarac. Priča je to o svakodnevi željezničkog prometnika koji u Benkovcu radi u postaji kroz koju više ne prometuju putnički vlakovi. Bez obzira na to, prometnik svoje besposlene dane provodi tako da održava stanicu i provjerava skretnice, unatoč tomu što mjesecima tamo ne prođe niti jedan vlak. Ponekad, prođe teretni vlak, ali on se ne zaustavlja. Bizarnost ove priče strašno je zanimljiva i na neki način ona predstavlja metaforu izgubljenih šansi. Glavni protagonist je vrlo filmičan, a njegov lik nosi u sebi univerzalnost zarobljenosti u situaciji s kojom se (vjerujem) publika može lako povezati.

3. TOBOGAN, scenarist, redatelj i producent: Nebojša Slijepčević, produkcija: Umjetnička organizacija Paradoks

Ovaj petnaestominutni dokumentarni eksperiment autentični je *arthouse* film. Kroz višedimenzionalni *storytelling* autor interpretira stvarnost – dekonstruira ju i ponovo konstruira. Tu se dramaturgija odvija na više kanala – kroz dokumentarne situacije i animacije koje toj dokumentarnoj situaciji pridaju novo, neočekivano značenje. Predloženi projekt prati društveno-aktivističke procese koji se javljaju oko prijepora vezanih uz kvartovski park pa sama tema koja je u pozadini ove iznimno kreativne obrade, ustvari, odiše suvremenošću i u sebi nosi niz bitnih pod-tema (građanski aktivizam, građanski neposluh, sukob ideologija i sl.).

4. BOSANSKI BRODVEJ, redateljica i scenaristica: Jasmina Beširević, producent: Tibor Keser, produkcija: Restart

Projekt je u fazi postprodukcije. Glavna priča oslanja se na tri glavna lika (studenti triju akademija dramskih umjetnosti u Sarajevu, Banja Luci i Tuzli) koje autorica prati u razdoblju od 2 godine, a smješta ih u kontekst nastanka mjuzikla koji producira američka produkcija. Sukob realnosti i nadanja, glavni je dramaturški trenutak oko kojeg se prelama filmska radnja. Dramaturgija filma, suptilna atmosfera koja drži pažnju te izvrstan rad s protagonistima, govore o zrelosti redateljice i njenoj predanosti projektu. Za svaku je pohvalu ovakav ozbiljan rad, a posebno rad debitantice koja je ovaj projekt započela u sklopu edukativne radionice Restarta.

PROIZVODNJA DUGOMETRAŽNOG DOKUMENTARNOG FILMA:

1. NUOVO CINEMA BUJE, redatelj i scenarist: Alessio Bozzer, producent: Danijel Pek, produkcija: Antitalent d.o.o.

Radnja predloženog projekta smještena je u malom istarskom gradiću Buje koje je 1950. godine bilo pod vojnom upravom jugoslavenske vojske i tijekom koje se odvijao egzodus talijanskog stanovništva. Iste je godine, u Bujama izgrađeno prvo kino. Ono je, začudno, postalo katalizator društvene kohezije mjesta. Osim po svojoj temi (magija malog lokalnog istarskog kina koje facilitira teške povijesno-društvene trenutke i suživot dvaju zajednica na malom prostoru i na samoj granici između dva politička sustava), ovaj je projekt i prema svojim kreativnim obilježjima, iznimno *filmski* projekt. Bez obzira na to što predloženi projekt obrađuje i obuhvaća nekoliko veoma intenzivnih povijesnih trenutaka, posebno za istarsko stanovništvo talijanskog porijekla, autor im pristupa s pomirljivošću i fokusom na univerzalne ljudske vrijednosti (zajednica, ljubav prema kraju, strast prema filmu koja zbližava, život u različitosti) te iskazuje mjeru u obradi politički osjetljivih pitanja unutar teme koju obrađuje. Predloženi projekt eliminira ideološke granice između dvije zajednice (Hrvata i Talijana), socijalne razlike i razloge za netoleranciju. On ih postavlja u kontekst kino dvorane i sjedinjuje u ljubavi prema magiji – filmu.

2. UNDERGROUND TOP LISTA, scenaristica i redateljica: Lidija Špegar, producent: Nenad Puhovski, produkcija: Factum

Autorica prati raznolikost sprovoda, različite glazbenike i ožalošćene diljem Hrvatske, a glavni joj je fokus na glazbi i njejoj funkciji tijekom «posljednjeg pozdrava». Smatram da je predložena tema zanimljiva u kontekstu epidemije COVID-19 gdje prevladava promišljanje o krhkosti života, smrti i prolaznosti. Ovim teškim temama, predloženi projekt dodaje duhovitost i iskreno im se obraća kroz medij glazbe. Sigurna sam da će novonastale okolnosti i ograničenja zbog epidemije, stvoriti i dodatne (bizarne) situacije koje će filmu dati i novu dimenziju. Svjež i kreativan pristup koji je već sad jasno izražen u pripremljenom materijalu, nagovještava jak umjetnički film.

3. SUROGAT ZA VUDA, redatelj i scenarist: Senad Šahmanović, producent: Jure Pavlović, produkcija: Sekvenca d.o.o.

Predloženi projekt, kojeg su predlagatelji okarakterizirali kao «poetičan kreativni dokumentarni film», pripremljen je na zavidnoj umjetničkoj i produkcijskoj razini, a u fokusu ima umjetničko stvaralaštvo i ostavštinu jedinog hrvatskog oskarovca Dušana Vukotića, autora koji je svojim umjetničkim doprinosom i tehničkim inovacijama obogatio nacionalnu kinematografiju do neslućenih razmjera te koji je utjecao na formiranje mnogih umjetnika u nas i u svijetu. Posebno je važno otvoreno obraditi i društveno-politički kontekst u kojemu se njegovo djelovanje događalo. Smatram da je takav uvid u ovu ikonu hrvatske animacije dio suvremenosti ovog projekta jer on obrađuje temu slobodnog umjetničkog stvaranja u okolnostima izazovnih političkih previranja.

4. BILI SMO U ONB-u, scenarist: Nikša Kušelj, redatelj i producent: Branko Ištvančić, produkcija: Udruga za audiovizualno stvaralaštvo Artizana

Predloženi povijesno-biografski film ratne tematike, smješten je u Dubrovniku i tematizira zanimljiv i malo poznat fenomen Odreda naoružanih brodova, ali kroz intimistički prikaz scenarista Nikše Kušelja koji je i sam bio pripadnik tog odreda. Osim povijesnog kurioziteta, priča o ONB-u predstavlja iznimno zahvalnu kulisu za univerzalnu priču o prekinutoj mladosti i potrazi za smislom u ljubavi i roditeljstvu.

Smatram ovaj projekt relevantnim jer na iskren i intiman način progovara o Domovinskom ratu, stvaran je «iznutra», od sudionika ratnih zbivanja, a lišen svake ideologije i podjela. Držim da je iznimno važno da se kroz umjetničke filmske projekte otvoreno progovara o ratnom nasljeđu i posljedicama koje ono ima na društvo u kojem živimo.

5. BORAC, scenarist i redatelj: Damir Markovina, producentica: Tamara Babun, produkcija: Wolfgang&Dolly d.o.o.

Film o odnosu oca i sina krije u sebi vrlo živu, suvremenu i bitnu temu sadašnjosti naših prostora. U prošlosti, kao aktivni sudionik političkih procesa u ratnoj skupštini BiH, glavni je protagonist u kritičnim trenucima predratnog i ratnog vremena pozivao na mir i razum. Film suptilno i nježno postavlja gorko pitanje o tome što ostaje kad povijest pišu pobjednici, a idealisti ostaju u zapećku. Smatram da je ovakav, autorski nenametljiv, prikaz naše dijeljene povijesti i iskustva iznimno važan za hrvatsku audiovizualnu umjetnost. Ono što čini ovaj projekt posebno važnim jest i poruka koju on nosi, a to je oda mirotvorstvu i pojedinačnoj građanskoj hrabrosti.

6. KREŠOK, scenaristi i redatelji: Marina Musulin i Zoran Krema, producent: Zoran Krema, produkcija: Udruga Okodoko

Predloženi projekt žanrovski je neuobičajen – radi se o dokumentarnom trileru koji je nastao na bazi eksperimentalnog filma, a prati životni put i šokantan nestanak riječkog alternativnog umjetnika Krešimira Kovačičeka. Kreativni pristup očituje se u kombinaciji eksperimentalnog filma (koji, smješten u kontekst dokumentarnog, relativizira granicu između prošlosti i sadašnjosti), filma potrage (opsežna arhiva dramatičnog traganja i otkrivanja fragmenata priče) te trilera na granici s filmom strave. Ono što ovaj projekt zaista čini društveno zanimljivim jest autentični prikaz alternativne scene Rijeke, a uopćeno – zagovor onih «drugih i drugačijih» koji koračaju na margini normalnosti.

7. DJECA MOG BRATA, scenarist i redatelj: Milivoj Puhlovski, producentica: Mirta Puhlovski, produkcija: Metar60

Predloženi projekt predstavlja bizarnu, ali toplu obiteljsku priču o neobičnim krvnim vezama i obiteljskim konstelacijama. Projekt je zamišljen kao dokumentarni film s elementima igranih scena i jednostavnim animacijama. Svi ovi elementi obiluju humorističnim i crnohumornim situacijama koje su vrlo kreativno zamišljene. Sam opis projekta: «Polubraća / jedan otac / 3 sina / 3 nacije / 3 rase / 1. susret»; plijeni pažnju i otkriva višedimenzionalnost likova i njihovih odnosa. Iako zamišljen iznimno komično i ležerno, ova izrazito topla obiteljska drama u sebi nosi neupitno važne teme poput odgoja i odrastanja, zlostavljanja djece od strane roditelja, odgovornosti za vlastite postupke te tolerancije i netolerancije spram različitosti.

8. MI SMO LJUDI, MI SMO SILA, scenarist i redatelj: Srđan Kovačević, producentica: Sabina Krešić, produkcija: Fantastično dobra institucija – Fade In (udruga)

Projekt se nalazi u fazi postprodukcije, u fokusu ima probleme s kojima se suočavaju obespravljene radnice u Sloveniji, a koji su gotovo svi iz Bosne i Hercegovine. Relevantnost ovog projekta leži u teškoj spoznaji i činjenici da su mnogi radnici i mnoge radnice u Hrvatskoj suočeni/suočene s istim problemima i radnim okolnostima. Problematika se iznosi filmski, a ne reportažno i u sebi nosi umjetničku vrijednost koja nadilazi onu informativnu i zagovaračku i ponekad se čini da su dijalozi koji se odvijaju pred lećom kamere pisani za igranu formu, a ne tek zatečene situacije. Filmska priča, bez

uljepšavanja, prikazuje svu surovost suvremenog kapitalizma koju je neugodno gledati, ali je istovremeno i cinično-humoristična.